PRAVDA (DŽŇÁNA JÓGA)

Duch a duše

Vybráno ze Satsangu 7.2.2007

.....

Óm Šrí Paramátmane Namaha

Otázka: *„Porozuměl jsem tomu tak, že mnoho našich problémů způsobilo právě oddělení duše od Ducha. Mohl byste to, prosím, blíže vysvětlit? Zůstává duše nadále Duchem, i když se od Něj oddělila?…“*

Jde o teoretickou otázku. Je projevem přirozené zvídavosti mysli, ale po pravdě řečeno teorie v duchovní oblasti příliš nepomáhají. Pro skutečnou přeměnu a osobní dosažení Pravdy teorie moc velkou hodnotu nemají. Každý den vycházejí další a další knihy zabývající se různými duchovními teoriemi. Různí autoři vysvětlují věci různě, často i protikladným způsobem.

Přesto bych rád uvedl několik myšlenek, abyste věcem lépe porozuměli.

Existuje jen Bůh. Není nic jiného mimo Něj. Existence jako taková a Bůh je jedna a tatáž skutečnost. Mimo toto tvrzení lze Boha jen těžko slovy uchopit. Jak o Něm mluvit, když je vším?

Existuje jen Bůh či Duch. Duše bývá nazývána vtěleným Duchem. Když se ve své nevědomosti člověk ztotožňuje s tělem a světem, mluvíme o duši. Je to velmi delikátní téma. Když se mluví o přechodu z jednoho zrození do druhého, jsou to změny duše, a ne Ducha. Nikdy neexistovalo a nebude existovat nic jiného než jen Duch. Duch se nemůže odněkud někam přemístit, protože není místa, kde by se nevyskytoval.

V jógových naukách se rozlišují tři těla: fyzické, jemnohmotné (neboli astrální) a kauzální. Co se s nimi děje v okamžiku, který tady na Zemi nazýváme smrtí? Fyzické tělo je rozloženo tím, že se pět elementů, které během života fyzické tělo utvářely, rozplývá zpět mezi tyto prvky ve vesmíru. Fyzické tělo, stejně jako celý materiální vesmír, sestávají z pěti základních elementů: země, voda, oheň, vzduch a prostor. I během života je pět prvků v našem fyzickém těle součástí věčných pěti prvků ve vesmíru. Je to jen nevědomost, která způsobuje, že jsme se od Nekonečna oddělili. Úplnost existuje zároveň s existencí omezené individuality.

Když umírající naposledy vydechne, jemnohmotné a kauzální tělo se odděluje od jeho fyzického těla. Duše složená z jemnohmotného a kauzálního těla nastupuje další cestu. Hledá nové lůno, kde by se mohla znovu narodit a naplnit své dosud nesplněné touhy. V každém životě se vyplní jen část přání. Pro ta přání, která ještě zbývají, pokračuje duše v koloběhu znovuzrozování.

Jemnohmotné tělo si můžete představit jako shromaždiště tužeb, svým způsobem i výtvorů mysli a určité jemné podoby smyslů. I naše smysly mají svou hrubou a jemnou část. Naše sluchové ústrojí je fyzický orgán, zatímco zvuk je vibrace.

O kauzálním těle není vhodné mluvit. Co se týká kauzálního těla, nemůžete pochopit, o co jde, dokud nedosáhnete osvícení. I vysvětlení principu jemnohmotného těla je problematická záležitost. Lidé si mohou ve svých myslích vytvářet různé představy, ale právě tyto koncepty se mohou stát překážkou na jejich cestě.

Skutečným pochopením je fakt, že existuje jen Bůh=Pravda=Duch. Pokud spojujeme své bytí s tělem, smysly, intelektem či myslí, potom jsme chyceni v klamu. Musíme se dostat z naší mylné představy, že jsme od Boha odděleni. Je to jen naše iluze, protože ve skutečnosti žádné oddělení od Celku není vůbec možné. Je to jen naše nevědomost, že nenahlížíme, jak věci doopravdy jsou.

To je celá pravda. Všechny další teorie a úvahy jsou neúplné a nevystihují plně Pravdu. Hledající by měl přijmout směr, který mu jeho Mistr po zvážení aktuálního stupně vývoje určí. Tak se může postupně dostat dál a věci se mu budou více vyjasňovat tak, jak bude jeho duchovní vývoj pokračovat.

Všechna moudrost se nachází v nás samých. Jejím nositelem je Duch. Bohužel však ještě nejsme v kontaktu s tímto zdrojem moudrosti, a tak se prostřednictvím slov ptáme a dostáváme odpovědi. Moc nás to k moudrosti nepřiblíží, ale co dělat jiného? V některých duchovních směrech, kde převažuje džňána, mají v počátečních stádiích vysvětlení svůj význam. Hledající této cesty se zaměřují na poznání povahy vesmíru a naší existence. Potom může určitá teorie posunout hledajícího v jeho analýzách o kousek dál.

Naopak na jiných duchovních cestách, kde převládá oddanost, nehrají teorie vůbec žádnou roli. Tam nabývá postoj k hledání zcela jiné podoby: „Nevím, kdo vlastně jsi, ale cítím, že něco musí existovat. Jsem Tvůj. Ty můžeš vyřešit všechny problémy, tak se mnou něco udělej. Skláním se Ti k nohám. Neznám ani sám sebe, tak jak bych si mohl myslet, že poznám Tebe. Jsi tak věčný a nekonečný proti mně. Obracím se k Tobě jako dítě, prosím Tě, buď ke mně shovívavý.“ Bůh je nekonečně laskavý, a tak vám jednoho dne všechno ukáže. Tak probíhá duchovní přeměna prostřednictvím lásky.

Eknath Easwaran velmi trefně pojmenoval svůj třetí díl komentáře k Bhagavadgítě: “Poznává Mě ten, kdo Mě miluje“ (“To Love me is to know Me“).

Bůh či Duch nemůže být nikdy poznán – nikdy Ho nikdo nepoznal ani nepozná. Je to možné pouze prostřednictvím skutečné Lásky. Jak by mohlo být Nekonečné poznáno a uchopeno limitovanou lidskou myslí?

Nechci vás nabádat, abyste přestali o věcech přemýšlet. I práce mysli je funkce daná Bohem. Má však své limity a lidé ji přeceňují. V Lásce s Bohem vám budou všechna tajemství odhalena sama od sebe.

Není tak důležité, jestli víte, co je a není duše. Daleko významnější je, abyste začali být šťastní. K čemu by vám bylo vědění o duši a Duchu, když by vašemu srdci scházela radost? Naopak, být šťastný a nemít všechny možné znalosti, je lepší varianta.

Tazatel se ve své otázce ptá, zda zůstává duše nadále Duchem, i když se od Něj oddělila. K žádnému skutečnému oddělení duše od Ducha nikdy nedošlo – je to pouhá iluze, že jsme od Něj oddělení. Kdybychom byli odpojeni, tak se prostě připojíme. Co si ale počít s iluzí?

Veliký světec Šankara v souvislostí s iluzí uváděl následující příklad. Je to jako bychom za šera kráčeli po silnici. Kousek před námi by ležel kousek provazu, ale my bychom s hrůzou uskočili s klamnou představou, že je to had. Když si posvítíme,

zjistíme, že na silnici leží jenom provaz a strachovali jsme se zbytečně. I ve chvíli, kdy to s námi cuklo a roztřásla se nám kolena v úleku z hada, to byl jen pouhý provaz. Byla to jen iluze vytvořená v naší mysli. Potřebovali jsme světlo, abychom zjistili, co na silnici opravdu leží.

Netrapte se, jednou prohlédnete.

.....